

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

Warszawa, 31 stycznia 2022 r.

Znak sprawy: WPR.wpk.092.3.2021

Pan

Józef Cepil

Dyrektor Świętokrzyskiego

Oddziału Regionalnego

Agencji Restrukturyzacji

i Modernizacji Rolnictwa

ul. Warszawska 430

25-414 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 3 i art. 9 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. *o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*¹, dalej „ustawa ROW”, w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*² określającej zasady i tryb przeprowadzania kontroli, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadziło w dniach 16 września - 26 października 2021 r. kontrolę w Świętokrzyskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dalej „Świętokrzyski OR ARiMR”, ul. Warszawska 430, 25-414 Kielce.

Zakres kontroli obejmował proces przyznawania i wypłaty pomocy na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, dalej „poddziałanie”, w okresie od rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy w 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2137.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

Kontrola została przeprowadzona pod względem legalności i rzetelności.

Kontrolę przeprowadzili: [REDAKTOWANO] (kierownik zespołu kontrolerów), [REDAKTOWANO] [REDAKTOWANO] – główni specjaliści w Departamencie Wspólnej Polityki Rolnej oraz [REDAKTOWANO] – główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, na podstawie pisemnych imiennych upoważnień do kontroli odpowiednio nr 31/2021, nr 31a/2021, nr 31b/2021 oraz nr 25/2021 podpisanych z upoważnienia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez Dyrektora Generalnego, Pana Roberta Bartolda, w dniu 16.09.2021 r.

W okresie objętym kontrolą dyrektorem Świętokrzyskiego OR ARiMR był Pan Józef Cepil.

I. Ocena skontrolowanej działalności.

1. Wykonywanie przez Świętokrzyski OR ARiMR zadań związanych z procesem przyznawania i wypłaty pomocy w poddziałaniu w latach 2018-2020 we wszystkich kontrolowanych sprawach (20) należy ocenić pozytywnie pomimo stwierdzenia jednej³ nieprawidłowości, polegającej na wydaniu przez Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR decyzji obarczonej wadą nieważności wymienioną w art. 156 § 1 pkt 3 Kpa⁴, a także następujących uchybień:

1) niewłaściwej treści pouczeń zawartych w: wezwaniach do usunięcia braków formalnych we wniosku o przyznanie pomocy, dalej „wopp” (w przypadku jednej sprawy⁵), w wezwaniach do złożenia wyjaśnień (w przypadku czterech spraw⁶) oraz w wezwaniu do usunięcia braków formalnych we wniosku o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu (w przypadku jednej sprawy⁷);

2) bezpodstawnego pozostawienia wopp bez rozpoznania (w przypadku dwóch spraw⁸);

³ w przypadku sprawy nr 65070-OR1300913/18

⁴ ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r.- Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.).

⁵ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1300395/18.

⁶ Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300435/18, nr 65070-OR1300913/18, nr 65070-OR1300388/20 i nr 65070-OR1301381/20.

⁷ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1300913/18.

⁸ Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300388/20 i nr 65070-OR1301399/20.

- 3) wzywania wnioskodawców na podstawie niewłaściwej podstawy prawnej do dokonania określonych czynności/udokumentowania spełniania określonych wymogów (w przypadku pięciu spraw⁹);
- 4) wskazania niewłaściwej przyczyny pozostawienia wopp bez rozpoznania (w przypadku trzech spraw)¹⁰;
- 5) niewłaściwego przyznania punktów rankingowych za jedno z kryteriów wyboru operacji (w przypadku jednej sprawy¹¹);
- 6) niedotrzymania terminu wydania decyzji w sprawie przyznania pomocy, przy jednoczesnym niezawiadomieniu wnioskodawcy o zaistniałej zwłoce (w przypadku trzech spraw¹²);
- 7) błędnego wskazania podstawy prawnej w decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania pomocy finansowej (w przypadku jednej sprawy¹³);
- 8) wskazaniu w decyzji o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy finansowej niewłaściwej podstawy prawnej (w przypadku jednej sprawy¹⁴);
- 9) powołania niewłaściwej podstawy prawnej w decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy (w przypadku dwóch spraw¹⁵);
- 10) wydania decyzji o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy bez wcześniejszego zawiadomienia strony o wszczęciu postępowania w tej sprawie (w przypadku jednej sprawy¹⁶).

Uchybienia te nie miały wpływu na przyznanie bądź nieprzyznanie pomocy.

2. W wyniku kontroli stwierdzono, że w teczkach wszystkich weryfikowanych spraw znajdują się dokumenty wskazujące na poprawną weryfikację spełniania przez wnioskodawców określonych w rozporządzeniu warunków przyznania pomocy. W teczkach aktowych weryfikowanych spraw stwierdzono m.in. obecność wydruków z systemów OFSA PROW 2014-2020 (z przeprowadzonej kontroli krzyżowej), notatek służbowych z przeprowadzonej oceny rynkowości kosztów, kart weryfikacji racjonalności zaplanowanych kosztów, kart oceny ekonomiczno-technicznej

⁹ Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300913/18, nr 65070-OR1300388/20, nr 65070-OR1301381/20, nr 65070-OR1300435/18 oraz nr 65070-OR0303265/19.

¹⁰ Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300395/18, nr 65070-OR1300388/20 i nr 65070-OR1301399/20.

¹¹ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1301289/20.

¹² Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300435/18, nr 65070-OR1301289/20 i nr 65070-OR1301381/20.

¹³ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1300580/19.

¹⁴ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1300286/20.

¹⁵ Dotyczy spraw: nr 65070-OR1300937/19 i nr 65070-OR1301139/19.

¹⁶ Dotyczy sprawy nr 65070-OR1300913/18.

biznesplanu, jak również wydruków z cenników ze stron internetowych producentów maszyn i urządzeń rolniczych.

3. W zakresie objętym kontrolą dotyczącym przyjmowania wopp oraz weryfikacji ich kompletności stwierdzono, że wszystkie kontrolowane wopp i wnioski o płatność, dalej „wop”, zostały prawidłowo sprawdzone odpowiednio w oparciu o kartę weryfikacji wopp albo wop. Wszyscy pracownicy prowadzący sprawy złożyli deklaracje bezstronności. Dla każdej sprawy została założona osobnateczka, zawierająca spis dokumentów. Dokumenty robocze (notatki, wyliczenia, zapiski pracownika, wydruki, itd.) powstałe podczas oceny wopp albo wop zostały datowane, podpisane oraz dołączone do teczeki sprawy.

4. W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie decyzje Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR (w sprawie przyznania pomocy, w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia bądź w sprawie uchylecia decyzji przyznającej pomoc oraz o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy) zostały podpisane przez pracowników upoważnionych na podstawie art. 268a Kpa do podpisywania w imieniu Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR decyzji administracyjnych.

5. W wyniku kontroli stwierdzono, że we wszystkich sprawach zarówno terminy dotyczące rozpatrywania wop pierwszej i drugiej raty pomocy, jak również terminy wydania decyzji w sprawie zmiany założeń biznesplanu zostały zachowane.

II. Ustalenia kontroli.

Kontrolą objęto następujące sprawy:

Lp.	Znak sprawy	Status sprawy
1.	65070-OR1300395/18	Pozostawienie wopp bez rozpoznania
2.	65070-OR1300435/18	Decyzja o odmowie przyznania pomocy
3.	65070-OR1300847/18	Wyplacono I ratę pomocy
4.	65070-OR1300913/18	Decyzja o odmowie wypłaty II raty pomocy
5.	65070-OR1300937/18	Decyzja uchylająca decyzję o przyznaniu pomocy
6.	65070-OR0303265/19	Decyzja o odmowie przyznania pomocy
7.	65070-OR1300531/19	Wyplacono II ratę pomocy
8.	65070-OR1300555/19	Decyzja o przyznaniu pomocy
9.	65070-OR1300580/19	Decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania pomocy

10.	65070-OR1300669/19	Wyłacono I ratę pomocy
11.	65070-OR1301139/19	Decyzja uchylająca decyzję o przyznaniu pomocy
12.	65070-OR1300085/20	Decyzja stwierdzająca wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy
13.	65070-OR1300286/20	Decyzja stwierdzająca wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy
14.	65070-OR1300388/20	Pozostawienie wopp bez rozpoznania
15.	65070-OR1300644/20	Wyłacono I ratę pomocy
16.	65070-OR1300645/20	Wyłacono I ratę pomocy
17.	65070-OR1300823/20	Wyłacono I ratę pomocy
18.	65070-OR1301289/20	Decyzja o przyznaniu pomocy
19.	65070-OR1301381/20	Decyzja o odmowie przyznania pomocy
20.	65070-OR1301399/20	Pozostawienie wopp bez rozpoznania

Na podstawie analizy 20 spraw oceniono prawidłowość wykonywania przez Świętokrzyski OR ARiMR zadań w zakresie procesu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej.

Wdrażanie pomocy przeprowadzane było na podstawie przepisów ustawy ROW oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*¹⁷, dalej: „rozporządzenie”, wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy ROW.

Zgodnie z art. 4 w związku z art. 26 ustawy ROW, weryfikacja wopp i wydawanie decyzji w sprawie przyznania pomocy odbywały się w trybie przepisów Kpa.

W okresie objętym kontrolą Świętokrzyski OR ARiMR obowiązywały następujące procedury:

- 1) KP-611-326-ARiMR/5/z, KP-611-326-ARiMR/6/z Obsługa wniosku o przyznanie pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw) w ramach PROW 2014-2020;

¹⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 2096, z późn. zm.

- 2) KP-611-399-ARiMR/3/z, KP-611-399-ARiMR/4/z, KP-611-399-ARiMR/5/z Obsługa wniosku o płatność dla poddziałania 6.3 Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw);
- 3) KP-611-420-ARiMR/2/z, KP-611-420-ARiMR/3/z Instrumenty KPA w zakresie przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałań 6.1, 6.2, 6.3, 6.5 – objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

1.1 Przyjmowanie wopp.

Postępowanie w sprawie przyznawania premii na restrukturyzację małych gospodarstw wszczyna się na podstawie pisemnego wopp, złożonego przez wnioskodawcę w terminie trwania naboru wopp ogłoszonym przez Prezesa ARiMR.

W każdym naborze w okresie objętym kontrolą Prezes ARiMR, zgodnie z § 8 rozporządzenia, podał ogłoszenie o naborze wopp do publicznej wiadomości (na stronie internetowej administrowanej przez ARiMR, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w Centrali ARiMR, oddziałach regionalnych i biurach powiatowych ARiMR) nie później niż 14dni¹⁸/30¹⁹ dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania wopp. W każdym naborze dzień rozpoczęcia terminu składania wopp przypadał w pierwszym lub drugim kwartale roku kalendarzowego, przy czym termin ten nie był krótszy niż 14 dni. Stosownie do § 8 rozporządzenia, termin ten nie powinien być również dłuższy niż 30¹⁸/60¹⁹ dni. Z uwagi jednak na to, że w drugim naborze wopp w 2019 r. podany w ogłoszeniu termin składania wopp upływał w sobotę (29.06.), ARiMR przyjmowała wopp jeszcze w dniu 01.07, tj. w następnym dniu, który nie był dniem wolnym od pracy ani sobotą²⁰. Z kolei w 2020 roku termin składania wopp wskazany w ogłoszeniu o naborze został wydłużony na podstawie art. 67a ustawy ROW²¹ i wyniósł 91 dni.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie skontrolowane wopp zostały złożone w terminach naborów wopp (tj. w dniach: 18.06.2018 r. – 17.07.2018 r., 28.02.2019 r. – 29.03.2019 r., 31.05.2019 r. – 01.07.2019 r., 31.03.2020 r. – 30.06.2020 r.) oraz,

¹⁸ nabory wopp w 2018 i w 2019 roku.

¹⁹ nabór wopp w 2020 roku.

²⁰ patrz art. 57 § 4 Kpa.

²¹ „Termin składania wniosków o przyznanie pomocy wskazany w ogłoszeniu o naborze tych wniosków może zostać wydłużony, z tym że informację o tym wydłużeniu podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na administrowanej przez siebie stronie internetowej. Przedłużony termin może nie spełniać wymogów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1.”.

zgodnie z § 9 rozporządzenia, do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa.

Każdorazowo, w przypadku żądania wnioskodawcy, organ dokonywał potwierdzenia złożenia wopp na piśmie, zgodnie z art. 63 § 4 Kpa. Wszystkie kontrolowane wopp wraz z załączonymi dokumentami zostały opatrzone pieczęcią ARiMR, datą wpływu wopp oraz zostały podpisane w miejscu do tego wyznaczonym przez osobę przyjmującą.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

1.2. Wezwania/pozostawianie wopp bez rozpoznania/ bez rozpatrzenia

1.2.1. Weryfikacja kompletności wopp.

W § 11 ust. 2 rozporządzenia określono, że kopie dokumentów muszą zostać potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracownika ARiMR lub podmiot, który wydał dokument, albo poświadczone przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

We wszystkich kontrolowanych sprawach, w przypadku gdy załączniki do wopp były złożone w formie kopii dokumentów, kopie te spełniały wymogi określone w § 11 ust. 2 rozporządzenia.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

1.3. Wzywanie do usunięcia braków formalnych we wopp na podstawie art. 64 § 2 Kpa.

Według art. 63 § 2 Kpa, *„podanie powinno zawierać co najmniej wskazanie osoby, od której pochodzi, jej adres i żądanie oraz czynić zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach szczególnych”*, a także, jak stanowi art. 63 § 3 Kpa, powinno być podpisane przez wnoszącego.

Zgodnie z art. 64 § 1 Kpa *„jeżeli w podaniu nie wskazano adresu wnoszącego i nie ma możliwości ustalenia tego adresu, podanie pozostawia się bez rozpoznania”*, stosownie zaś do art. 64 § 2 Kpa, *„jeżeli podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania”*.

Pozostawienie podania bez rozpoznania na podstawie art. 64 § 2 Kpa może zatem nastąpić jedynie wówczas, gdy nie zostanie ono w ogóle uzupełnione, a z powodu jego nieusuwalnych braków nie można mu nadać dalszego biegu. Natomiast, gdy do uzupełnienia podania dochodzi z uchybieniem ustawowego (wyznaczonego przez organ) terminu, organ nie ma prawa zastosować rygoru zawartego w końcowej części normy art. 64 § 2 Kpa, gdyż rygor ten odnosi się do nieusunięcia braków w ogóle, a nie do ich nieusunięcia w terminie²². Sam bezskuteczny upływ ww. 7-dniowego terminu nie może stanowić powodu pozostawienia wniosku strony bez rozpoznania.

W przypadku sprawy nr 65070-OR1300395/18, w pouczeniu wezwań z dnia 5.09.2018 r. oraz z dnia 12.02.2019 r. do usunięcia braków formalnych we wopp, Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR bezpodstawnie wskazał termin, po bezskutecznym upływie którego wopp będzie pozostawiony bez rozpoznania, co było niezgodne z unormowaniem zawartym w art. 64 § 2 Kpa.

Z wyjaśnień udzielonych kontroli przez Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR²³ wynika jednak, że nawet jeżeli wnioskodawca uzupełni wszystkie wskazane w wezwaniu braki formalne po upływie wyznaczonego terminu, wopp podlega dalszemu merytorycznemu rozpatrzeniu.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości, a jedynie w przypadku jednej sprawy uchybienia w treści pouczeń zawartych w dwóch wezwaniach do usunięcia braków formalnych we wopp. Uchybienia te nie miały wpływu na prawidłowość przyznania pomocy.

1.3.1. Wzywanie na podstawie art. 67b ust. 2 ustawy ROW do przedstawienia dowodów na spełnienie określonego warunku przyznania pomocy/ wymogu.

²² wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) z dnia 11.03.2011 r., sygn. akt II GSK 337/10, z dnia 11.10.2011 r., sygn. akt II GSK 337/10, z dnia 22.02.2012 r., sygn. akt II GSK 3/11 oraz z dnia 29.01.2015 r., sygn. akt II GSK 2184/13

²³ w piśmie z dnia 24.09.2021 r. oraz z dnia 18.10.2021 r.

Zgodnie z art. 67b ust. 2 ustawy ROW, w brzmieniu obowiązującym w okresie 18.04.2020 r.- 14.05.2021 r.²⁴, w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie spełnił określonego warunku przyznania pomocy/wymogu z przyczyn związanych z ogłoszeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii SARS-CoV-2, należało wezwać ten podmiot do niezwłocznego przedstawienia dowodów na spełnienie tego warunku lub wymogu pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Pozostawienie wopp bez rozpatrzenia nie przesądzało jednak o braku możliwości uzyskania pomocy w ramach poddziałania. W przypadku uchybienia terminu w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy przez wnioskodawcę z ww. przyczyn przepisy przewidywały bowiem przywrócenie tego terminu z urzędu, jeżeli czynność, dla której określony był termin, zostałaby dopełniona nie później niż w terminie 60 dni po ustaniu tych przyczyn (art. 67b ust. 1²⁴ ustawy ROW)²⁵/ nie później niż do 14.07.2021 r.²⁶

W przypadku sprawy nr 65070-OR1300913/18 beneficjent wystąpił w dniu 26.11.2020 r. do Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu.

Pismem z dnia 04.01.2021 r. wezwano beneficjenta na podstawie art. 67b ust. 2 ustawy o ROW do przedstawienia dowodów „*na spełnienie warunków wyrażenia zgody na zmianę założeń biznesplanu*”. W ww. wezwaniu zamieszczone zostało pouczenie: „*Nieprzedstawienie dowodów na spełnienie warunków przyznania pomocy skutkować będzie pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. (...)pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia z przyczyn wskazanych powyżej nie przesądza o braku możliwości przyznania pomocy(...)*”.

Normy zawarte w przepisach art. 67b ust. 1 i 2 ustawy ROW stanowiły wyrażnie o: uchybieniu terminu w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, o podmiocie

²⁴ Przepisy art. 67b ust. 1 i 2 ustawy ROW weszły w życie w dniu 18.04.2020 r., wprowadzone art. 53 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695), i zostały uchylone ustawą z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 904), która weszła w życie z dniem 15.05.2021 r.

²⁵ brzmienie art. 67b ust. 1 ustawy ROW obowiązujące do 14.05.2021 r.

²⁶ tj. w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. wymienionej w przypisie nr 24, stosownie do art. 7 tej ustawy: „W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy (...) nie spełnił określonego warunku przyznania tej pomocy (...) lub wymogu z przyczyn związanych z ogłoszeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (...) w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (...) i gdy podmiot ten: 1) przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy został wezwany do niezwłocznego przedstawienia dowodów na spełnienie tego warunku lub wymogu oraz 2) nie przedstawił dowodów, o których mowa w pkt 1, w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy – podmiot właściwy w sprawie o przyznanie tej pomocy (...) odmawia (...) jej przyznania, z podaniem przyczyn odmowy.”

ubiegającym się o przyznanie pomocy (a nie beneficjencie) oraz o wzywaniu do udokumentowania spełniania warunków przyznania pomocy. Przepisy te dotyczyły etapu weryfikacji wopp i nie znajdowały zastosowania w odniesieniu do wniosków o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku jednej sprawy stwierdzono uchybienie polegające na wezwaniu wnioskodawcy w niewłaściwym trybie do uzupełnienia braków formalnych we wniosku o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu oraz na umieszczeniu w wezwaniu błędnego pouczenia, niemającego zastosowania w danej sprawie. Uchybienia te nie miały wpływu na przyznanie pomocy.

1.3.2. Wzywanie do złożenia wyjaśnień na podstawie art. 50 Kpa.

Na podstawie art. 50 Kpa organ administracji publicznej może m.in. wzywać osoby do złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście, przez pełnomocnika lub na piśmie, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

1.2.4.1. Poprawność wezwania na podstawie art. 50 Kpa.

1.2.4.1.1. W sprawie nr 65070-OR1300388/20 oraz nr 65070-OR1301381/20, pismami z dnia 28.01.2021 r. wezwano²⁷ wnioskodawców na podstawie art. 50 Kpa do przedstawienia dowodów na spełnienie warunków przyznania pomocy, dotyczących posiadania gospodarstwa rolnego oraz prowadzenia działalności rolniczej w celach zarobkowych (w sprawie nr 65070-OR1300388/20) i zapewnienia zgodności szacunkowych wartości inwestycji zaplanowanych w biznesplanie z cenami rynkowymi (w sprawie nr 65070-OR1301381/20). W okresie 18.04.2020 r.- 14.05.2021 r.²⁴, w sytuacji gdy wnioskodawca nie spełnił/nie udokumentował spełnienia kryterium dostępu (kryterium, konsekwencją niespełnienia którego jest odmowa przyznania pomocy) w związku z panującą w kraju sytuacją epidemiczną, przy czym kryterium to był on w stanie spełnić poprzez dokonanie odpowiednich zmian w dokumentach czy dostarczenie dodatkowych dokumentów, właściwą podstawą prawną wezwania był art. 67b ust. 2 ustawy ROW.

Celem rozwiązania przewidzianego w art. 67b ust. 2 ustawy ROW było uniknięcie odmowy przyznania pomocy wnioskodawcy z powodu niespełnienia kryterium dostępu, które beneficjent potencjalnie był w stanie spełnić. W przypadku braku

²⁷ Wezwania w obydwu sprawach miały omyłkowo nadany ten sam nr sprawy.

udokumentowania danego warunku, zgodnie z art. 67b ust. 1, wniosek pozostawiano bez rozpatrzenia z perspektywą przywrócenia z urzędu terminu w przypadku dostarczenia dokumentów w terminie późniejszym²⁸.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku dwóch spraw stwierdzono uchybienia polegające na wezwaniu wnioskodawcy w niewłaściwym trybie do przedstawienia dowodów na spełnienie warunków przyznania pomocy. Uchybienia te nie miały wpływu na nieprzyznanie pomocy.

1.2.4.1.2. W sprawie nr 65070-OR1300435/18 oraz nr 65070-OR0303265/19 wezwano wnioskodawców (odpowiednio pismem z dnia 24.05.2019 r. oraz z dnia 5.03.2021 r.) do złożenia wyjaśnień/przedstawienia dowodów na okoliczność spełnienia/wykazania spełnienia warunków przyznania pomocy, z pouczeniem, że niezastosowanie się do wezwania może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Jako podstawę ww. wezwań Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR podał art. 79a Kpa²⁹.

Należy zauważyć, że art. 79a Kpa został na mocy art. 27 ust. 1 pkt 4 ustawy ROW³⁰ wyłączony ze stosowania w postępowaniach w sprawie o przyznanie pomocy w ramach poddziałania.

W zakresie objętym kontrolą wzywanie wnioskodawców, przed ewentualnym wydaniem niekorzystnej dla nich decyzji, do wykazania spełnienia warunków przyznania pomocy należy ocenić pozytywnie, pomimo stwierdzenia w przypadku dwóch spraw uchybień polegających na powoływaniu niewłaściwej podstawy prawnej w wezwaniach. Uchybienia te nie miały wpływu na prawidłowość przyznania/nieprzyznania pomocy.

1.2.4.2. Niewłaściwe pouczenie w wezwaniach.

W przypadku czterech skontrolowanych spraw (nr 65070-OR1300435/18, nr 65070-OR1300913/18, nr 65070-OR1300388/20 i nr 65070-OR1301381/20) Dyrektor

²⁸ patrz pkt 1.2.3.

²⁹ „W postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony.(...)”

³⁰ „W postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie: (...) 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie, przed wydaniem decyzji administracyjnej, umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisów art. 79a oraz art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.”.

Świętokrzyskiego OR ARiMR zawarł w pouczeniu wezwań do złożenia wyjaśnień informację, że „*niezłożenie wyjaśnień w terminie wskazanym w wezwaniu skutkować będzie rozpatrzeniem wniosku na podstawie posiadanych dokumentów i informacji*”.

Zastosowane przez organ pouczenie nie ma podstaw prawnych oraz jest niezgodne z ideą i charakterem terminów instrukcyjnych.

Termin wyznaczony przez organ administracji (termin do złożenia wyjaśnień, dokumentów lub innych dowodów) jest terminem proceduralnym o charakterze zwykłym (porządkowym, instrukcyjnym). W doktrynie przyjmuje się, że w przypadku uchybienia terminowi zwykłemu jedynym skutkiem jest wydłużenie postępowania. Organ powinien uznać za skuteczną czynność dokonaną po upływie wyznaczonego terminu/uwzględnić wyjaśnienia złożone po terminie.

Przepis art. 27 ust. 1 ustawy ROW nakłada na organ prowadzący postępowanie obowiązek wyczerpującego rozpatrzenia materiału dowodowego, do którego niewątpliwie zalicza się m.in. takie środki dowodowe jak zeznania i wyjaśnienia złożone przez stronę postępowania.

Zrealizowanie przez stronę obowiązków wynikających z treści wezwania po upływie wyznaczonego terminu nie może rodzić skutków w postaci nieuwzględnienia przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy złożonych przez stronę wyjaśnień czy też istotnych dla sprawy dowodów.

Z informacji udzielonych kontroli przez Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR²³ wynika, że wyjaśnienia złożone przez wnioskodawców po wyznaczonym w wezwaniu terminie są uwzględniane przy wydawaniu rozstrzygnięcia.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. W przypadku czterech spraw stwierdzono uchybienia w treści pouczeń zawartych w wezwaniach do złożenia wyjaśnień. Uchybienia te nie miały wpływu na prawidłowość przyznania/nieprzyznania pomocy.

1.2.5. Pozostawianie wopp bez rozpoznania.

1.2.5.1. Poprawność pozostawienia wopp bez rozpoznania.

1.2.5.1.1. W przypadku sprawy nr 65070-OR1300388/20 wnioskodawca został wezwany pismem z dnia 28.01.2021 r., na podstawie art. 50 § 1 Kpa, do złożenia wyjaśnień i dostarczenia dowodów w zakresie spełniania warunków przyznania

pomocy dotyczących posiadania gospodarstwa rolnego oraz prowadzenia działalności rolniczej w celach zarobkowych. W wezwaniu zawarto pouczenie, że w razie niezłożenia wyjaśnień lub nieprzedłożenia stosownych dowodów wopp zostanie rozpatrzony na podstawie posiadanych przez organ dokumentów i informacji. Wnioskodawca nie odpowiedział na otrzymane wezwanie.

W dniu 17.03.2021 r. do ww. wnioskodawcy zostało wysłane zawiadomienie o pozostawieniu wopp bez rozpoznania na podstawie art. 64 § 2 Kpa, w związku z nieusunięciem braków formalnych we wopp.

W uzasadnieniu zawiadomienia Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wskazał: „(...) Wnioskodawca nie złożył dowodów, iż spełnia warunki przyznania pomocy tj. że jest posiadaczem gospodarstwa rolnego oraz że prowadzi w celach zarobkowych, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb. (...) Pomimo prawidłowego poinformowania strony o stwierdzonych w trakcie weryfikacji rozbieżnościach, wnioskodawca w tym zakresie nie złożył wyjaśnień oraz stosownych dokumentów. W konsekwencji tego tutejszy organ na podstawie posiadanego materiału dowodowego, zgodnie z treścią pouczenia zawartego w wezwaniu stwierdził, iż (...) nie spełnia warunków do przyznania pomocy, z uwagi na niewyjaśnienie zasadniczych rozbieżności stwierdzonych w przedłożonych dokumentach, które mają kluczowe znaczenie, aby stwierdzić, że zostały zrealizowane dyspozycje zawarte w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (...)”.

Przepis art. 64 § 2 Kpa normuje sytuację, kiedy wniesione podanie nie spełnia innych (niż wskazanie adresu wnoszącego) wymagań, które wynikają z przepisów szczególnych. Organy administracji publicznej mogą pozostawić podanie bez rozpoznania w przypadku nieusunięcia w nim braków formalnych wskazanych w uprzednio wystosowanym do strony w oparciu o art. 64 § 2 Kpa wezwaniu do usunięcia braków³¹. Bez wezwania strony na podstawie art. 64 § 2 Kpa i odpowiedniego pouczenia o konsekwencjach niezastosowania się do otrzymanego wezwania nie można pozostawić jej podania bez rozpoznania.

Przede wszystkim jednak pozostawienie podania bez rozpoznania nie może być konsekwencją przeprowadzenia merytorycznej oceny złożonego wniosku wraz

³¹ wyrok NSA z dnia 23.01.1996 r., sygn. akt II SA 1473/94 oraz z dnia 12.05.2006 r., sygn. akt I OSK 869/05.

z załącznikami³² oraz stwierdzenia, że strona nie spełnia warunków przyznania pomocy.

W przypadku tej sprawy pozostawienie wopp bez rozpoznania nastąpiło bez uprzedniego skierowania do wnioskodawcy stosownego wezwania oraz nie nastąpiło z przyczyn formalnych (tj. nieuzupełnienia braków we wopp), lecz z powodu niespełnienia merytorycznych warunków przyznania pomocy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazywał na niespełnienie przez wnioskodawcę kryteriów dostępu określonych w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, konsekwencją czego powinna być odmowa przyznania pomocy.

Dyrektor Świątokrzyskiego OR ARiMR, zamiast kontynuować merytoryczną weryfikację wopp i zakończyć postępowanie administracyjne wydaniem stosownego rozstrzygnięcia w sprawie przyznania pomocy, pozostawił wopp bez rozpoznania, co należy ocenić negatywnie. Skutkiem niewydania decyzji merytorycznej było ograniczenie wnioskodawcy możliwości obrony prawnej³³.

Stwierdzono, że w przypadku jednej sprawy działania Dyrektora Świątokrzyskiego OR ARiMR, polegające na pozostawieniu wopp bez rozpoznania, były niewłaściwe.

1.2.5.1.2. W przypadku sprawy nr 65070-OR1301399/20 wnioskodawca został w dniu 12.10.2020 r. wezwany na podstawie art. 67b ust. 2 ustawy ROW do przedstawienia dowodów na spełnienie warunków przyznania pomocy, bez wskazania terminu do dokonania ww. czynności. Wnioskodawca został pouczone o tym, że nieprzedstawienie dowodów „*skutkować będzie pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia*”, a także o przewidzianej w przepisie art. 67b ust. 1 możliwości przywrócenia przez ARiMR terminu na dokonanie uchybionych czynności.³⁴

W dniu 02.12.2020 r. do ww. wnioskodawcy zostało wysłane zawiadomienie o pozostawieniu wopp bez rozpoznania na podstawie art. 64 § 2 Kpa. W uzasadnieniu zawiadomienia Dyrektor Świątokrzyskiego OR ARiMR wskazał, że wnioskodawca nie usunął braków formalnych w terminie 14 dni od dnia otrzymania ww. wezwania.

³² wyrok NSA z dnia 23.01.1996 r., sygn. akt II SA 1473/94 czy też z dnia 26.09.2017 r., sygn. akt II OSK 1071/16

³³ Pozostawienie podania bez rozpoznania jest czynnością materialnotechniczną i w przeciwieństwie do aktów administracyjnych nie podlega zaskarżeniu w postępowaniu administracyjnym. Wprawdzie w związku z pozostawieniem wopp bez rozpoznania wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na bezczynność organu (po uprzednim wniesieniu ponaglenia), niemniej jednak wnioskodawcy nie mają świadomości tego prawa, ponieważ nie są o tym informowani w pouczeniach zawiadomień o pozostawieniu ich wopp bez rozpoznania.

³⁴ patrz pkt 1.2.3.

Organy administracji publicznej mogą pozostawić podanie bez rozpoznania w przypadku nieusunięcia w nim braków formalnych wskazanych w uprzednio wystosowanym do strony w oparciu o art. 64 § 2 Kpa wezwaniu do usunięcia braków ³⁵.

W przypadku tej sprawy pozostawienie wopp bez rozpoznania na podstawie art. 64 § 2 Kpa nastąpiło bez uprzedniego skierowania do wnioskodawcy stosownego wezwania w tym samym trybie oraz wbrew pouczeniu zawartemu w wezwaniu z dnia 12.10.2020 r., wynikającemu z przepisu art. 67b ust. 2 ustawy ROW.

Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR, zamiast pozostawić wopp bez rozpatrzenia na podstawie art. 67b ust. 2 ustawy ROW, a następnie, w przypadku niedostarczenia przez stronę do dnia 14.07.2021 r. wskazanych w wezwaniu z dnia 12.10.2020 r. dowodów, stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o *zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2021 r. poz. 904)³⁶ zakończyć postępowanie administracyjne wydaniem rozstrzygnięcia o odmowie przyznania pomocy, pozostawił ten wopp bez rozpoznania na podstawie 64 § 2 Kpa, skutkiem czego było ograniczenie wnioskodawcy możliwości obrony prawnej.³³

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. Stwierdzono, że w przypadku jednej sprawy działania Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR, polegające na pozostawieniu wopp bez rozpoznania, były niewłaściwe.

1.2.5.2. Uzasadnienie zawiadomienia o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania.

W przypadku spraw nr 65070-OR1300395/18, nr 65070-OR1300388/20 i nr 65070-OR1301399/20 w zawiadomieniach odpowiednio z dnia 26.02.2019 r., z dnia 17.03.2021 r. oraz z dnia 02.12.2020 r. o pozostawieniu wopp bez rozpoznania Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wskazał: „w związku z *nieusunięciem braków formalnych we wniosku w wymaganym terminie wyznaczonym w wezwaniu do usunięcia braków (...)*wniosek pozostawia się bez rozpoznania.(...) Termin, o którym mowa powyżej upłynął w dniu (...)”.

Podana przyczyna pozostawienia wopp bez rozpoznania jest niezgodna z przesłanką pozostawienia podania bez rozpoznania określoną w art. 64 § 2 Kpa. Wopp nie może

³⁵ patrz pkt 1.5.2.1.1.

³⁶ patrz przypis nr 26.

zostać pozostawiony bez rozpoznania z powodu nieusunięcia w terminie wskazanych w nim braków formalnych.³⁷

Ponadto, w przypadku spraw nr 65070-OR1300395/18 i nr 65070-OR1301399/20 zawiadomienia zostały wysłane do wnioskodawców bez uwzględnienia ewentualnego czasu potrzebnego na dostarczenie przesyłki przez operatora pocztowego w sytuacji nadania uzupełnień tradycyjną drogą pocztową.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku trzech spraw stwierdzono uchybienia polegające na podawaniu w zawiadomieniach o pozostawieniu wopp bez rozpoznania niewłaściwej przyczyny pozostawienia wopp bez rozpoznania oraz, w przypadku dwóch spraw, na zbyt pochopnym wysyłaniu ww. zawiadomień do wnioskodawców. Uchybienia te nie miały wpływu na nieprzyznanie pomocy. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Dokonywanie oceny spełniania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy warunków przyznania pomocy.

W § 2 rozporządzenia wskazano warunki przyznania pomocy (kryteria dostępu) o charakterze podmiotowym, tj. wymogi, które musi spełnić wnioskodawca, aby mógł otrzymać pomoc (kryterium pełnoletności i obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej, podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i nieprowadzenia działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej³⁸, prowadzenia działalności rolniczej w celach zarobkowych mierzonego odpowiednią wysokością dochodów i przychodów z rolnictwa³⁹, zakaz wcześniejszego otrzymania unijnej pomocy dla rolników⁴⁰, wymóg przedłożenia

³⁷ patrz pkt 1.2.2.

³⁸ dotyczy naboru wopp w 2018 r. i w 2019 r. (28.02.2019 r. – 29.03.2019 r.).

³⁹ kryterium obowiązujące w naborze wopp w 2019 roku (31.05.2019 r. - 01.07.2019 r.) i w 2020 r.

⁴⁰ w ramach działań „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanym dalej „PROW 2007–2013”, jak również na objęte PROW 2014-2020 operacje typu: „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” lub „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, lub „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”.

biznesplanu dotyczącego rozwoju gospodarstwa, jak również obowiązek prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie o wymaganej wielkości ekonomicznej⁴¹).

W § 3 ust. 3 rozporządzenia ustanowiono warunki przyznania pomocy dotyczące biznesplanu, w szczególności określono, że biznesplan powinien zawierać wszystkie niezbędne dane oraz elementy wzajemnie ze sobą spójne i zgodne, zapewniać uzyskanie docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa oraz zgodność szacunkowych wartości planowanych inwestycji w środki trwałe z cenami rynkowymi, jak również przewidywać zakup wyłącznie nowych maszyn i wyposażenia, a także wydatki dotyczące działalności rolniczej w kwocie stanowiącej co najmniej 100% kwoty pomocy, w tym inwestycje w środki trwałe o szacunkowej wartości stanowiącej 80% kwoty pomocy. Przepis § 7 rozporządzenia przewidywał możliwość przyznania pomocy wyłącznie jednemu z małżonków (w przypadku gdyby oboje małżonkowie chcieli się ubiegać o wsparcie).

Podczas kontroli ustalono, że teczki wszystkich weryfikowanych spraw zawierały dokumenty wskazujące na poprawną weryfikację spełniania przez wnioskodawców ww. warunków przyznania pomocy. W teczkach aktowych weryfikowanych spraw stwierdzono obecność wydruków z systemów OFSA PROW 2014-2020 (z przeprowadzonej kontroli krzyżowej), notatek służbowych z przeprowadzonej oceny rynkowości kosztów, kart weryfikacji racjonalności zaplanowanych kosztów, kart oceny ekonomiczno-technicznej biznesplanu, jak również wydruków z cenników ze stron internetowych producentów maszyn i urządzeń rolniczych.

W zakresie objętym kontrolą w żadnej z kontrolowanych spraw nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień podczas weryfikacji spełniania kryteriów dostępu przez wnioskodawców.

1.4. Przyznawanie punktów na podstawie kryteriów wyboru.

Według § 12 ust. 2 i 6 rozporządzenia, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, przyznawanych w oparciu o informacje, zobowiązania i oświadczenia zawarte we wopp oraz biznesplanie, na podstawie określonych kryteriów wyboru, dotyczących

⁴¹ poniżej 10 tys. euro w naborach wopp w 2018 r. i w 2019 r. (w terminie 28.02.2019 r. – 29.03.2019 r.) lub poniżej 13 tys. w naborach wopp w 2019 r. (w terminie 31.05.2019 r. – 01.07.2019 r.) i w 2020 r.

w szczególności: rodzaju planowanej produkcji, kompleksowości biznesplanu, realizacji celów przekrojowych wymienionych w art. 5 rozporządzenia 1305/2013, docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, wieku podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, przewidywanej zmiany kierunku produkcji, jak również wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i nieprowadzenia działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Stosownie do § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia, w pierwszej kolejności pomoc przysługuje podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy, które uzyskały największą liczbę punktów, przy czym pomoc jest przyznawana, jeśli wnioskodawca uzyskał co najmniej 7 punktów.

Na podstawie § 12 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia, w ramach kryterium wyboru *kompleksowość biznesplanu* za prowadzenie działań w zakresie przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie przyznaje się 1 punkt, natomiast w zakresie przetwarzania produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie - 2 punkty.

W przypadku sprawy nr 65070-OR1301289/20 wnioskodawca w biznesplanie zobowiązał się do prowadzenia działań mających na celu przygotowanie wytworzonych produktów do sprzedaży, natomiast Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR przyznał wnioskodawcy 2 punkty z tytułu przetwarzania produktów rolnych⁴². Łącznie za wszystkie kryteria wyboru operacji wnioskodawca uzyskał 9 punktów.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w przypadku jednej sprawy stwierdzono uchybienie, polegające na przyznaniu zbyt wysokiej liczby punktów w zakresie kryterium *kompleksowość biznesplanu*. Uchybienie to nie miało wpływu na przyznanie pomocy. W pozostałych sprawach punkty zostały naliczone i przyznane wnioskodawcom prawidłowo, w sposób określony w rozporządzeniu.

1.5. Wydawanie decyzji w sprawie przyznania pomocy.

1.5.1. Terminowość wydawania decyzji w sprawie przyznania pomocy.

⁴² dołączony do teczek sprawy Kalkulator punktów rankingowych z dnia 27.02.2021 r.

Według § 15 ust. 1 rozporządzenia, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR powinien wydać decyzję w sprawie przyznania pomocy w terminie 210 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

Art. 36 § 1 Kpa stanowi, że o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej obowiązany jest zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Ten sam obowiązek ciąży na organie również w przypadku zwłoki z przyczyn niezależnych od organu.

W sprawie nr 65070-OR1300435/18 wynikający z rozporządzenia termin na wydanie decyzji w sprawie przyznania pomocy upłynął w dniu 12.02.2019 r. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR dwukrotnie, pismem z dnia 11.04.2019 r. i z dnia 24.05.2019 r., zawiadamiał stronę o niezakończona sprawy w terminie, wyznaczając nowy termin załatwienia sprawy odpowiednio na 24.05.2019 r. oraz 7.06.2019 r. Decyzja o odmowie przyznania pomocy została wydana w dniu 10.06.2019 r.

W sprawach nr 65070-OR1301289/20 i nr 65070-OR1301381/20 decyzje powinny zostać wydane najpóźniej w dniu 26.01.2021 r. Zawiadomieniami z dnia 26.01.2021 r. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR poinformował wnioskodawców o niezakończona sprawy w terminie określonym w rozporządzeniu i wyznaczył nowy termin wydania decyzji na dzień 25.02.2021 r. Ostatecznie decyzje w sprawie przyznania pomocy zostały wydane odpowiednio w dniu 27.02.2021 r. i w dniu 16.03.2021 r.

Podczas kontroli ustalono, że w ww. sprawach decyzja w sprawie przyznania pomocy nie została wydana w terminie określonym w § 15 ust. 1 rozporządzenia ani wskazanym przez organ zgodnie z § 36 Kpa. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR nie wystosował do wnioskodawców zawiadomienia/ponownego zawiadomienia o niezakończona sprawy w terminie, wyznaczającego nowy termin wydania decyzji.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. W przypadku trzech spraw stwierdzono uchybienie w postaci niedotrzymania terminu wydania decyzji w sprawie przyznania pomocy oraz braku zawiadomienia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o niezakończona sprawy w terminie. Uchybienie to nie miało wpływu na poprawność przyznania bądź nieprzyznania pomocy.

1.5.2. Poprawność decyzji w sprawie przyznania pomocy.

Zgodnie z art. 105 § 1 Kpa „gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części.”. Zgodnie zaś z § 2, organ „może umorzyć postępowanie, jeśli wystąpi o to strona, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte, a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz gdy nie jest to sprzeczne z interesem społecznym.”.

Przesłanki umorzenia postępowania określone w ww. przepisach są odmienne. Pierwszy z przywołanych przepisów reguluje obligatoryjne umorzenie postępowania, a drugi fakultatywne. Stwierdzenie, że zachodzi potrzeba zastosowania art. 105 § 1 Kpa wyłącza potrzebę rozważania istnienia przesłanek do umorzenia postępowania na podstawie art. 105 § 2 Kpa (wyrok NSA z dnia 11.08.2017 r., sygn. akt II GSK 3309/15). Jeżeli jedyny wnioskodawca cofa wniosek inicjujący postępowanie, które może być wszczęte i prowadzone tylko na wniosek, to wówczas ma zastosowanie art. 105 § 1 Kpa, tj. zachodzi obiektywna przeszkoda (brak przedmiotu postępowania) do dalszego prowadzenia postępowania administracyjnego i musi być ono umorzone. Przepis art. 105 § 2 Kpa przewiduje możliwość umorzenia postępowania nie z przyczyny jego obiektywnej bezprzedmiotowości, lecz ze względu na to, że prosi o to strona inicjująca postępowanie, gdyż np. nie jest już zainteresowana jego kontynuacją i merytorycznym załatwieniem sprawy.

W przypadku sprawy nr 65070-OR1300580/19 podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wycofał w dniu 25.01.2020 r., w toku postępowania administracyjnego w sprawie przyznania pomocy, złożony wopp⁴³. W konsekwencji Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał w dniu 27.01.2020 r. decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania pomocy, tyle że jako podstawę prawną rozstrzygnięcia podał art. 105 § 2 Kpa, czyli fakultatywne umorzenie postępowania na wniosek strony.

Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie zażądał umorzenia postępowania, tylko wycofał wopp. Cofnięcie wniosku, w związku z którym było wszczęte i prowadzone postępowanie administracyjne, powoduje obiektywną bezprzedmiotowość tego postępowania (brak przedmiotu postępowania), a zatem decyzja umarzająca powinna zapaść z zastosowaniem art. 105 § 1 Kpa.

⁴³ Wycofanie nastąpiło poprzez złożenie formularza wniosku o przyznanie pomocy z zaznaczonym na tytułowej stronie kwadracikiem „wycofanie wniosku”.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. W przypadku jednej sprawy stwierdzono uchybienie polegające na błędnym wskazaniu podstawy prawnej w decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania pomocy. Uchybienie to nie miało wpływu na przyznanie pomocy.

1.6 Weryfikacja spełnienia warunków, z zastrzeżeniem dopełnienia których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy.

1.6.1. Poprawność decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy.

Stosownie do § 15 ust. 2 rozporządzenia, decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta, w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji, następujących warunków:

- 1) rozpoczęcia realizacji biznesplanu;
- 2) rozpoczęcia prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie, w sposób i zgodnie z wzorem określonym załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁴⁴*, najpóźniej w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu, chyba że beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia księgi przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów prowadzonej na podstawie odrębnych przepisów - jeżeli warunek ten nie był spełniony w dniu wydania decyzji o przyznaniu pomocy;
- 3) złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

Zgodnie z przepisem § 17 ust. 2 rozporządzenia, *„w przypadku niedopełnienia przez beneficjenta warunków, z zastrzeżeniem dopełnienia których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR stwierdza wygaśnięcie tej decyzji”*. Stosownie zaś do § 17 ust. 3, w przypadku niezłożenia wop w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie, jako bezprzedmiotowej, decyzji o przyznaniu pomocy.

⁴⁴ Dz.U. 2018 poz. 759, z późn. zm.

W przypadku sprawy nr 65070-OR1300286/20 Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR, decyzją nr 00954/21/OR13 z dnia 26.01.2021 r., doręczoną w dniu 28.01.2021 r., przyznał beneficjentowi pomoc z zastrzeżeniem dopełnienia ww. warunków.

W dniu 15.09.2021 r. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał decyzję nr 01706/21/OR13 o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy finansowej. W decyzji tej jako podstawę rozstrzygnięcia podał § 17 ust. 2 i 3 rozporządzenia, natomiast w uzasadnieniu jako powód stwierdzenia wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy wskazał jedynie niezłożenie wop w wymaganym terminie.

W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. Stwierdzono uchybienie polegające na wskazaniu w decyzji o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy finansowej niewłaściwej podstawy prawnej. Uchybienie to nie miało wpływu na przyznanie pomocy.

1.6.2. Poprawność decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy.

Stosownie do § 17 ust. 4 rozporządzenia, w przypadku złożenia przez beneficjenta, przed upływem terminu, o którym mowa w § 16 ust. 1⁴⁵, pisemnego wniosku o uchylenie tej decyzji, zawierającego oświadczenie o rezygnacji z przyznanej pomocy, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR powinien uchylić decyzję o przyznaniu pomocy.

1.6.2.1. W przypadku sprawy nr 65070-OR1301139/19 beneficjent złożył w dniu 27.07.2020 r. oświadczenie, w którym poinformował, że rezygnuje z pomocy przyznanej mu decyzją z dnia 27.01.2020 r. Jednocześnie beneficjent wycofał złożony w dniu 26.06.2019 r. wniosek o przyznanie pomocy⁴³.

Po otrzymaniu ww. oświadczenia beneficjenta Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał w dniu 31.07.2020 r., na podstawie art. 26 ust. 1⁴⁶ i ust. 2 pkt 1⁴⁷ ustawy ROW oraz § 17 ust. 4 rozporządzenia, decyzję nr 1030/UPD/BDP/20 uchylającą decyzję z dnia 27.01.2020 r. o przyznaniu pomocy.

Stosownie do art. 163 Kpa, organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, także w innych przypadkach oraz na

⁴⁵ 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

⁴⁶ „Pomoc w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, pkt 6 lit. a–c i e, pkt 8–12a i 13a, jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej.”

⁴⁷ „Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji administracyjnej jest: 1) dyrektor oddziału regionalnego Agencji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a–c oraz pkt 9”.

innych zasadach niż określone w rozdziale 13. Kpa (tryby przewidziane w art. 154, 155, 161 oraz 162 § 2 Kpa), o ile przewidują to przepisy szczególne.

W przypadku podziałania takim przepisem szczególnym w rozumieniu art. 163 Kpa, wskazującym właściwy organ oraz niezbędne przesłanki do uchylenia decyzji o przyznaniu pomocy, jest właśnie § 17 ust. 4 rozporządzenia.

Jeżeli w przepisach szczególnych zawarta jest odrębna regulacja, przewidująca wprost możliwość albo nakazująca w określonych sytuacjach zmianę lub uchylenie decyzji, wówczas podstawę zmiany lub uchylenia decyzji stanowi ten przepis szczególny w związku z art. 163 Kpa.

Jako podstawę prawną decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy w ww. sprawach Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR powinien zatem, zamiast art. 26 ust 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy ROW, przywołać art. 163 Kpa w związku z § 17 ust. 4 rozporządzenia. Wymienione przepisy art. 26 ustawy ROW normują wyłącznie formę prawną oraz organ właściwy do przyznania pomocy w ramach podziałania i nie zawierają regulacji dotyczących uchylania decyzji.

Ponadto, w wyniku uchylenia decyzji z dnia 27.01.2020 r. postępowanie administracyjne w sprawie przyznania pomocy stało się postępowaniem niezakończonym, a rezygnacja beneficjenta z prawa nabytego na mocy uchylonej decyzji oraz cofnięcie wniosku o przyznanie pomocy, w związku z którym ww. postępowanie administracyjne było wszczęte i prowadzone, spowodowało jego bezzprzedmiotowość. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR powinien być zatem, po uchyleniu decyzji przyznającej pomoc, wydać decyzję umarzającą postępowanie w sprawie przyznania pomocy w oparciu o art. 105 Kpa⁴⁸.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku jednej sprawy stwierdzono uchybienia polegające na powołaniu niewłaściwej podstawy prawnej w decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy oraz na niewydaniu decyzji umarzającej postępowanie w sprawie przyznania pomocy. Uchybienia te nie miały wpływu na przyznanie pomocy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6.2.2. W przypadku sprawy nr 65070-OR1300937/19 beneficjent w piśmie z dnia 11.01.2021 r. poinformował, że z powodu podjęcia pracy zarobkowej rezygnuje

⁴⁸ patrz pkt 1.5.2.

z pomocy przyznanej mu decyzją nr 00348/19/OR13 z dnia 1.03.2019 r. oraz poprosił o podanie nr rachunku bankowego, na który będzie mógł zwrócić wypłaconą mu w dniu 26.07.2019 r. pierwszą ratę pomocy. Jednocześnie beneficjent wycofał złożony w dniu 17.07.2018 r. wniosek o przyznanie pomocy⁴³.

Po otrzymaniu ww. oświadczenia beneficjenta Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał w dniu 7.06.2021 r. w oparciu o art. 155 § 1 Kpa⁴⁹ oraz § 17 ust. 4 rozporządzenia decyzję nr BDSPB 1105/UDP/OR13/21 o uchyleniu decyzji z dnia 1.03.2019 r. o przyznaniu pomocy.

Przepis § 17 ust. 4 rozporządzenia może stanowić podstawę uchylenia decyzji przyznającej pomoc, ale tylko w sytuacji rezygnacji beneficjenta złożonej w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. W przedmiotowej sprawie zaś beneficjent zrezygnował ze wsparcia po upływie ponad półtora roku od dnia otrzymania decyzji przyznającej pomoc.

Jako podstawę prawną decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy w ww. sprawie Dyrektor Świętokrzyskiego ARiMR powinien przywołać zatem wyłącznie art. 155 Kpa.

Ponadto, w wyniku uchylenia decyzji z dnia 1.03.2019 r. postępowanie administracyjne w sprawie przyznania pomocy stało się postępowaniem niezakończonym, a rezygnacja beneficjenta z prawa nabytego na mocy uchylonej decyzji oraz cofnięcie wniosku o przyznanie pomocy, w związku z którym ww. postępowanie administracyjne było wszczęte i prowadzone, spowodowało jego bezprzedmiotowość. Dyrektor Świętokrzyskiego ARiMR powinien był zatem, po uchyleniu decyzji przyznającej pomoc, wydać decyzję umarzającą postępowanie w sprawie przyznania pomocy w oparciu o art. 105 Kpa⁴⁸.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku jednej sprawy stwierdzono uchybienia polegające na powołaniu niewłaściwej podstawy prawnej w decyzji uchylającej decyzję o przyznaniu pomocy oraz na niewydaniu decyzji umarzającej postępowanie w sprawie przyznania pomocy. Uchybienia te nie miały wpływu na przyznanie pomocy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴⁹ „Decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony”.

1.7. Rozpatrywanie wniosków o płatność (wop) pierwszej raty pomocy.

Według § 17 ust. 1 rozporządzenia, wypłata pierwszej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wop wraz z dokumentami, o których mowa w § 16 ust. 3 rozporządzenia. Pomoc jest wypłacana na rachunek bankowy beneficjenta wskazany we wop.

W zakresie objętym kontrolą, w przypadku wszystkich kontrolowanych spraw wop pierwszej raty pomocy były weryfikowane w czasie, który umożliwił Centrali ARiMR realizację wypłaty w terminie określonym w § 17 ust. 1 rozporządzenia.

Nie stwierdzono uchybień ani nieprawidłowości.

1.8. Wydawanie decyzji w sprawie zmiany założeń biznesplanu.

Na podstawie § 23 rozporządzenia beneficjent może wystąpić do dyrektora oddziału regionalnego Agencji z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w trakcie jego realizacji. Dyrektor oddziału regionalnego ARiMR wyraża zgodę na zmianę założeń biznesplanu, w tym wydłużenie okresu jego realizacji, jednak nie dłużej niż do dnia upływu 4 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, pod warunkiem że:

- 1) zmieniony biznesplan spełnia warunki określone w § 3 rozporządzenia, a beneficjentowi przysługiwałaby pomoc na podstawie liczby punktów, które zostałyby przyznane na podstawie zmienionych założeń biznesplanu;
- 2) zostanie osiągnięty wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do co najmniej 10 tys. euro oraz o co najmniej 20% w stosunku do wielkości wyjściowej.

Wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu następuje w drodze decyzji w terminie 30 dni od dnia złożenia ww. wniosku.

W zakresie objętym kontrolą w żadnej z kontrolowanych spraw nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień. Decyzje w sprawie wyrażenia zgody na zmianę założeń biznesplanu były zgodne z § 23 rozporządzenia i zostały wydane w terminie 30 dni lub, w przypadku sprawy nr 65070-OR1300645/20, w terminie wyznaczonym przez organ zgodnie z § 36 Kpa⁵⁰.

1.9. Weryfikacja spełnienia warunków wypłaty drugiej raty pomocy/rozpatrywanie wop drugiej raty pomocy.

⁵⁰ patrz pkt 1.5.1.

1.9.1. Poprawność decyzji o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy.

Wypłaty drugiej raty pomocy dokonuje się, jeżeli są spełnione warunki, o których mowa w § 18 pkt 2 rozporządzenia, oraz jeżeli od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy są spełniane warunki, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4 rozporządzenia w zakresie produkcji roślin wysokobiałkowych oraz pkt 8.

Do wniosku o płatność drugiej raty pomocy dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie ww. warunków.

Złożenie wniosku o płatność drugiej raty - obok spełnienia warunków wymienionych w § 18 rozporządzenia - jest jednym z warunków wypłaty tej raty pomocy i nie inicjuje nowego postępowania administracyjnego w przedmiocie wniosku o płatność (tak jak np. złożenie sprawozdania z realizacji biznesplanu nie wszczyna postępowania w sprawie zakończenia realizacji biznesplanu), a co za tym idzie, nie stwarza po stronie organu obowiązku wydania żadnej decyzji. Spełnienie w ww. terminie ustanowionych warunków i złożenie wszystkich wymaganych dokumentów skutkuje wypłatą drugiej raty pomocy na rachunek bankowy beneficjenta, która następuje bez uprzedniego wydawania odrębnej decyzji w sprawie wypłaty.

Jednakże, zgodnie z § 20 ust. 2 rozporządzenia, w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w § 18 pkt 2, lub niespełniania od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunków, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4 rozporządzenia w zakresie produkcji roślin wysokobiałkowych oraz pkt 8, lub niezłożenia wniosku o płatność w terminie, o którym mowa w § 19 ust. 1 rozporządzenia, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR wydaje decyzję o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy.

O ile wypłata drugiej raty pomocy nie jest przedmiotem odrębnego postępowania administracyjnego, to już odmowa wypłaty drugiej raty pomocy, która następuje w drodze decyzji administracyjnej, musi być poprzedzona wszczęciem z urzędu postępowania w tej sprawie.

Stosownie do art. 61 § 4 Kpa, o wszczęciu postępowania z urzędu należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Zgodnie zaś z art. 10 § 1 Kpa, strony powinny mieć zapewniony czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji - możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

W przypadku sprawy nr 65070-OR1300913/18 beneficjentowi została przyznana pomoc finansowa w ramach poddziałania decyzją Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR z dnia 09.05.2019 r. Po spełnieniu warunków zastrzeżonych w ww. decyzji, w tym złożeniu wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, beneficjent otrzymał w dniu 10.07.2019 r. wypłatę pierwszej raty pomocy w wysokości 48 tys. zł. W dniu 26.11.2020 r., po zrealizowaniu biznesplanu, beneficjent złożył wniosek o płatność drugiej raty pomocy. W dniu 03.09.2021 r. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał decyzję nr 01694/21/OR13 zatytułowaną: *„o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego PROW 2014-2020”*.

Decyzja nr 01694/21/OR13 została wydana bez wcześniejszego zawiadomienia strony o wszczęciu postępowania w sprawie odmowy wypłaty drugiej raty pomocy. Strona została wprawdzie tuż przed wydaniem ww. decyzji poinformowana (pismo z dnia 27.08.2021 r.) *„o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań”*, jednak w zawiadomieniu brak było informacji na temat toczącego się postępowania administracyjnego, w którym w ten sposób zapewniono stronie czynny udział.

Ponadto, rozstrzygnięcie decyzji nr 01694/21/OR13 z dnia 03.09.2021 r. brzmi: *„odmawiam (...) przyznania pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego PROW 2014-2020”*, przez co jest ono niezgodne z tytułem decyzji oraz z jej uzasadnieniem, które zawiera argumenty dotyczące słuszności odmowy wypłaty drugiej raty pomocy.

Wedle art. 107 § 1 Kpa decyzja powinna zawierać określone elementy, w szczególności rozstrzygnięcie (pkt 5) oraz uzasadnienie faktyczne i prawne (pkt 6).

Rozstrzygnięcie jest kwintesencją decyzji, stanowi bowiem o ustaleniu prawa, o usunięciu sporu co do niego lub o jego tworzeniu na rzecz określonych podmiotów. Wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku w kontekście określonych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Konkretyzacja prawa dokonuje się właśnie w rozstrzygnięciu, nie zaś w innych elementach decyzji. Natomiast uzasadnienie jest obowiązkowym składnikiem decyzji, mającym na celu wyjaśnienie rozstrzygnięcia. Uzasadnienie decyzji nie może jednak

zastąpić rozstrzygnięcia, a w razie rozbieżności pomiędzy osnową decyzji a jej uzasadnieniem, o sposobie rozstrzygnięcia sprawy decyduje sentencja.

W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że wydając decyzję nr 01694/21/OR13 z dnia 03.09.2021 r. Dyrektor Świętokrzyskiego OR ARiMR wydał rozstrzygnięcie w przedmiocie przyznania pomocy, o którym mowa w § 15 ust. 1 rozporządzenia. Doszło zatem do wydania decyzji w sprawie, w której już wcześniej wydana została inna i funkcjonująca cały czas w obrocie prawnym ostateczna decyzja administracyjna⁵¹, co stanowi naruszenie powagi rzeczy osądzonej i jest uznawane za kwalifikowaną wadę decyzji wymienioną w art. 156 § 1 pkt 3 Kpa.

W zakresie objętym kontrolą w przypadku jednej sprawy stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wydaniu decyzji obarczonej wadą nieważności, tj. decyzji w sprawie rozstrzygniętej już w przeszłości inną decyzją ostateczną.

Stwierdzono też uchybienie w postaci braku zawiadomienia beneficjenta o wszczęciu postępowania w sprawie odmowy wypłaty drugiej raty pomocy.

1.9.2. Terminowość rozpatrywania wop drugiej raty pomocy.

Na podstawie § 20 ust. 1 rozporządzenia, wypłata drugiej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wop wraz z wymaganymi załącznikami.

W zakresie objętym kontrolą, w przypadku wszystkich kontrolowanych spraw wop były zweryfikowane w czasie, który umożliwił Centrali ARiMR realizację wypłaty drugiej raty pomocy w terminie określonym w § 20 ust. 1 rozporządzenia. Nie stwierdzono uchybień ani nieprawidłowości.

III. Zalecenia pokontrolne

W związku z wynikami kontroli zalecam Panu Dyrektorowi:

- 1) w przypadku sprawy nr 65070-OR1300913/18, w której stwierdzona nieprawidłowość jest obecnie usunięta wobec uchylecia w postępowaniu odwoławczym przez Prezesa ARiMR w dniu 21.12.2021 r. wadliwej decyzji Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR nr 01694/21/OR13 z dnia 03.09.2021 r.
- pouczenie pracowników Ostrowieckiego Biura Powiatowego ARiMR, w którym prowadzone było w ww. sprawie postępowanie w przedmiocie odmowy wypłaty drugiej raty pomocy, o konieczności każdorazowego zapewnienia, że

⁵¹ decyzja Dyrektora Świętokrzyskiego OR ARiMR z dnia 09.05.2019 r. o przyznaniu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania.

rozstrzygnięcie wydawanej decyzji administracyjnej jest spójne z tytułem i uzasadnieniem tej decyzji oraz odpowiada przedmiotowi postępowania, którego dotyczy;

- 2) w przypadku sprawy nr 65070-OR1300388/20 - przeprowadzenie merytorycznej weryfikacji wopp (w szczególności w zakresie spełnienia przez wnioskodawcę określonych w przepisach prawa kryteriów dostępu), która zakończy się wydaniem odpowiedniej decyzji w sprawie przyznania pomocy;
- 3) w przypadku sprawy nr 65070-OR1301399/20 - wydanie decyzji o odmowie przyznania pomocy, stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. *o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw*;
- 4) w przypadku spraw: nr 65070-OR1300937/19 i nr 65070-OR1301139/19 - wydanie decyzji umarzających postępowanie w sprawie przyznania pomocy;
- 5) pouczenie pracowników Świętokrzyskiego OR ARiMR oraz pracowników podległych biur powiatowych ARiMR o konieczności:
 - a) przestrzegania Kpa w zakresie odpowiedniej treści pouczeń formułowanych w wezwaniach do usunięcia braków formalnych we wopp oraz w wezwaniach do złożenia wyjaśnień, a także wyczerpującego i właściwego uzasadniania przyczyn pozostawienia wopp bez rozpoznania,
 - b) przestrzegania przepisów rozporządzenia w zakresie ustalania liczby punktów przysługujących wnioskodawcom na podstawie kryteriów wyboru,
 - c) powoływania właściwej podstawy prawnej w decyzjach w sprawie przyznania pomocy, decyzjach stwierdzających wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy oraz decyzjach uchylających decyzje o przyznaniu pomocy,
 - d) wystosowywania do wnioskodawców wezwań do dokonania określonych czynności/do udokumentowania spełniania określonych wymogów/ do złożenia wyjaśnień w oparciu o właściwą podstawę prawną, jak również późniejszego postępowania w sposób zgodny z pouczeniami zawartymi w tych wezwaniach,
 - e) dotrzymywania terminu wydania decyzji w sprawie przyznania pomocy określonego w § 15 rozporządzenia, a w razie braku możliwości jego dotrzymania - przestrzegania art. 36 § 1 Kpa poprzez zawiadomienie

wnioskodawcy o zwłoce w załatwieniu sprawy (z podaniem przyczyny zwłoki)
i wyznaczenie nowego terminu wydania decyzji,

f) zawiadamiania beneficjentów o wszczęciu z urzędu postępowania
w sprawie odmowy wypłaty drugiej raty pomocy.

Proszę Pana Dyrektora o powiadomienie mnie w terminie 30 dni od otrzymania
wystąpienia pokontrolnego o działaniach podjętych w celu zrealizowania zaleceń
pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania albo o innym sposobie usunięcia
stwierdzonych uchybień. W ramach sprawowanej przez Pana Dyrektora kontroli
funkcjonalnej zalecam również bieżącą weryfikację przestrzegania zaleceń zawartych
w pkt 5.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Grzegorz Mroczek
Dyrektor Generalny
/podpisano elektronicznie/